

III konwencja muzyki polskiej

panel dyskusyjny:

Finansowanie działalności instytucji kultury
ze środków budżetowych

PODSUMOWANIE

moderator:

Andrzej Kosowski, Instytut Muzyki i Tańca

paneliści:

- Andrzej Kosendiak, Narodowe Forum Muzyki,
- Przemysław Smyczek, Wydział Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- Magdalena Warejko, Fundacja Sonoris, Chór Polskiego Radia w Krakowie,
- Anna Ceynowa, Departament Mecenatu Państwa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Tomasz Thun-Janowski, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy

Na początku moderator zaprezentował dane finansowe zebrane przez Instytut Muzyki i Tańca. Według danych zebranych przez IMiT do Rocznika o muzyce polskiej 2015 (ostatnie kompletne opracowanie) na organizację życia muzycznego - rozumianego jako finansowanie działalności instytucji kultury, szkolnictwa artystycznego, programów dotacyjnych, stypendialnych oraz funduszy specjalnych - ze źródeł budżetowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 16 samorządów wojewódzkich oraz 17 miast wojewódzkich (z Bydgoszczą i Toruniem) wydatkowano kwotę 1,641 miliarda złotych. 56 procent (927 milionów) przeznaczonych jest na szkolnictwo muzyczne trzech stopni i finansowane przez MKiDN szkoły niepubliczne.

Instytut zbiera także od roku 2014 informacje o alternatywnych źródłach finansowania działalności muzycznej (sponsoring, mecenat, OPP, crowdfunding) i choć trudno uzyskać dane całościowe choćby dla poszczególnych grup tych przychodów, można stwierdzić, że to właśnie głównie ze środków budżetu państwa i budżetów samorządów finansowane jest życie muzyczne w Polsce.

Spośród beneficjentów tych środków dominują szkoły i uczelnie artystyczne oraz samorządowe i państwowe instytucje kultury o jasno określonym profilu działalności (szkoły I i II stopnia, uczelnie muzyczne, filharmonie, opery, teatry muzyczne, instytuty, centra kultury) i z reguły z dominującym rodzajem muzyki poważnej. Instytucje te mają także zapewnioną stabilną i stałą dotację podmiotową na prowadzenie swojej działalności.

Dopiero w otwartych konkursach ofert uprawnione do otrzymywania dotacji celowych są organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje), podmioty prowadzące działalność gospodarczą czy kościoły i związki wyznaniowe. W tej grupie zaobserwować można także większą różnorodność gatunkową muzyki. Pozbawione są one jednak możliwości ubiegania się o stałe źródła pokrycia kosztów bieżącej działalności podmiotów.

Taki system powoduje, że pomiędzy tymi dwoma grupami podmiotów istnieje nierównowaga w dostępie do środków publicznych. Biorąc pod uwagę fakt, że stowarzyszenia i fundacje z reguły powoływane są w celu pozyskiwania środków, a nie ich wydatkowania na podstawie uzyskanych składek, przychodów własnych czy kapitału wniesionego przez fundatorów, w połączeniu z brakiem motywacji podatkowych dla biznesu do sponsoringu, słabym mecenatem, niskim poziomem przychodów ze sprzedaży biletów i niskim uczestnictwem Polaków w życiu muzycznym, istnieje zbyt mała dywersyfikacja finansowania działalności muzycznej.

Następnie głos zabrała A. Ceynowa z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wskazując Programy Ministra, z których można skorzystać przy poszukiwaniu źródeł finansowania projektów muzycznych oraz przedstawiła zasady działania nowego programu „Rozwój sektorów kreatywnych”.

Przemysław Smyczek ze Śląskiego Departamentu Kultury przedstawił sposób funkcjonowania urzędu jako organizatora 4 instytucji muzycznych (Opera Śląska, Filharmonia Śląska, Teatr Rozrywki w Chorzowie i Zespół Pieśni i Tańca Śląsk), sposoby finansowania działalności

muzycznej w formie otwartych konkursów i stypendiów. Zasugerował zwiększenie liczby programów stypendialnych przez pozostałe samorządy.

Tomasz Thun-Janowski z Biura Kultury Miasta Warszawy poinformował o budżetach prowadzonych przez miasto instytucji (Sinfonia Varsovia, Teatr Muzyczny „Roma”), o zapewnionej stabilizacji finansowej dla tych instytucji w planie budżetowym miasta na kolejne lata oraz działaniu w oparciu o Program Rozwoju Kultury w Warszawie do 2020 roku. To pierwszy strategiczny dokument dotyczący rozwoju stołecznej kultury. PRK wyznacza kierunki polityki kulturalnej miasta, której głównym zadaniem jest podniesienie rangi i roli kultury w rozwoju stolicy.

Andrzej Kosendiak poinformował o formie współorganizacji Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu oraz – jako przewodniczący Zrzeszenia Filharmonii Polskich – zaprezentował zestawienie bazujące na raporcie „Model pracy orkiestr w Polsce”, z którego wynika, że większość organizatorów instytucji muzycznych w Polsce nie spełnia ustawowego warunku zapewnienia określonego poziomu finansowania działalności instytucji, a zawierane w dyrektorami tych placówek umowy mają często charakter zobowiązania jednostronnego.

Magdalena Warejko z Fundacji Sonoris zaprezentowała sposób finansowania działalności podmiotu, który formalnie od kilku lat reprezentuje Chór Polskiego Radia w Krakowie. Wskazała stabilność wykonania umowy ze strony Polskiego Radia (zamawianie określonej liczby minut nagrań) i brak stabilności finansowania ze strony MKiDN. Uznała, że prowadzenie stałej i przewidywalnej działalności kulturalnej w formie organizacji pozarządowej jest praktycznie niemożliwe.

W późniejszej dyskusji głos zabierali m. in. pozostali dyrektorzy instytucji muzycznych, wskazując lokalne uwarunkowania prowadzonej działalności. W trakcie dyskusji pojawił się także postulat włączenia oferty kulturalnej do oferty turystycznej.

REKOMENDACJE

Rekomendacje horyzontalne

Lp.	Rekomendacja	Klasa rekomendacji	Adresat rekomendacji	Proponowany sposób wdrożenia
1.	dywersyfikacja źródeł finansowania działalności ze szczególnym zmotywowaniem sektora prywatnego np. w formie możliwości przekazywania 1% z CIT (podatku dochodowego od osób prawnych) na wzór 1% z PIT (podatku dochodowego od osób fizycznych)	1	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Finansów	Zmiana ustawowa
2.	synergia finansowanych działań w formie udostępniania licencji, oprogramowania, scenariuszy, sieciowania podmiotów wraz ze stworzeniem bazy danych o dostępnych ofertach	2	Beneficjenci Programów Ministra, instytuty kultury podległe MKiDN	Zmiana w regulaminach programów Ministra oraz koordynacja prac instytutów
3.	Zwiększenie liczby programów stypendialnych w samorządach	2	Województwa, miasta, gminy, powiaty	Coroczne ogłaszanie konkursów dla osób indywidualnych

Rekomendacje operacyjne

Lp.	Rekomendacja	Klasa rekomendacji	Adresat rekomendacji	Proponowany sposób wdrożenia
1.	określenie szerszego katalogu kosztów kwalifikowanych dla organizacji pozarządowych możliwych do rozliczenia w dotacji, a stanowiących koszt bieżącej działalności	1	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zmiana w Programach Ministra
2.	przesunięcie terminów rozpatrywania wniosków o dotacje na rok poprzedzający ich realizację	1	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zmiana w Programach Ministra
3.	wprowadzenie minimalnego parytetu udziału muzyki polskiej lub/i polskich wykonawców do zadań finansowanych w formie dotacji celowych	2	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zmiana w Programach Ministra
4.	wydzielenie dużych imprez muzycznych do odrębnego, wieloletniego programu i wyłącznie mniejszych operacyjnie zadań (np. wydawnictwa) z programu „Muzyka”	1	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Zmiana w Programach Ministra

Rekomendacje horyzontalne – związane z długofalowymi procesami, wieloletnimi programami, tendencjami

Rekomendacje operacyjne – konkretne projekty do realizacji w ciągu najbliższych 12 miesięcy

Rekomendacja – zwięzła i jednoznaczna; można powołać się na zewnętrzne źródła informacji (np. przeprowadzone badania)

Klasa rekomendacji – klasa odpowiadająca klasyfikacji z systemu rekomendacji (1 – pilna i ważna, 2 – pilna lub ważna, 3 – bieżąca)

Adresat rekomendacji – instytucja (instytucje, osoby) odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji.

Sposób wdrożenia – syntetyczne przedstawienie sposobu wdrożenia rekomendacji.